

פברואר 2020

דישון מטעי נשירים מקדימים

מטעי עצים נשירים מגודלים בארץ בעיקר באזורים ההרריים, בהם החורף קר יחסית. עצים נשירים זקוקים לשעות צינון על מנת שפקעי הפריחה יפרצו ויפרחו בצורה טובה ואחידה. לאחר שהצטברו מספיק שעות צינון בחורף, הפקעים מתחילים לצבור שעות חימום וכאשר הצטברו מספיק כאלו, תתרחש הפריחה^{1,2}.

ישנו הבדל גדול בין מינים שונים בדרישות הצינון שלהם. תפוח, דובדבן וקיווי למשל, דורשים שעות צינון מרובות ועל גדלים לרוב באזורי ההר הגבוה. לעומתם, משמש, אפרסק, אגס ועוד זקוקים לפחות שעות צינון ויכולים להיות מגודלים באופן מסחרי גם באזורים נמוכים יותר. בתוך המינים בעלי דרישות צינון נמוכות ישנם זנים המצטיינים בדרישות צינון נמוכות במיוחד (כגון זן האפרסק 'עודד') וניתן לגדלם באזורים נמוכים בארץ וכך להקדים את זמן ההנבה באופן משמעותי.

לרוב, זנים מקדימים אלו מקבלים טיפול כימי לשבירת תרדמה לאחר צבירה מינימלית של שעות צינון, וכך החקלאי שולט בצורה טובה בהקדמת ההנבה.

הדישון בזנים מקדימים אלו מהווה אתגר, מכיוון שכמעט ואין זמן בו ניתן לדשן באופן אפקטיבי לפני הקטיף. כמו כן, חשוב לדשן רק כאשר טמפרטורת הקרקע עולה מעל לסף של 18° , בה מתקיימת פעילות שורשים יעילה.

דישון סטנדרטי של פירות קיץ (אפרסק, נקטרינה, שזיף, משמש) כולל לרוב כ 15-20 ק"ג חנקן, 25-30 ק"ג תחמוצת אשלגן ותוספת של כ 5 ק"ג זרחן במידת הצורך.

בזנים מקדימים במהלך חודשי מרס ואפריל, כדאי ליישם דישון טכני גם כאשר אין צורך בהשקיה (בתנאי שטמפרטורת הקרקע מאפשרת זאת). חודשים אלו מתאימים במיוחד ליישום דשנים חנקניים או מורכבים ממשפחת '**טוב בלו**'. משפחת דשנים זו מכילה משמר חנקן, המשאיר את החנקן האמוניאקלי שבדשן זמן רב בצורתו זו, ומעכב את תהליך המעבר לחנקה (ניטריפיקציה). בצורה זו הדישון יעיל יותר, ונמנעת שטיפה של חנקות אל מתחת לבית השורשים.

מטעים הנמצאים באזורים של קרקעות גירניות עלולים לסבול ממחסורי ברזל ומכלורוזות, במיוחד בתקופת הבלבוב הראשוני, ועל כן מומלץ ליישם בתחילת העונה דשן '**אמון אביבי 2**', המכיל שילוב יעיל של חנקן וברזל בכילאט משולב.

בתנאי גידול רגילים במטעים מבכירים, ניתן ליישם בין שליש לכמות הדשן הרצוי עד קטיף, והיתר אחרי הקטיף. חשוב לתת מנות מדודות ולא מוגזמות לפני הקטיף, ומאידך לא 'לשכוח' את דישון המטע הקיצי והסתווי, שחשוב מאוד להטענת העץ ביסודות הזנה לשנה העוקבת.

פברואר 2020

דישון מטעי נשירים מקדימים

בדיקות עלים- מומלץ ביותר לבצע בדיקות עלים במטע בתקופה שלפני קטיף. בזנים מקדימים לרוב הערכים של יסודות ההזנה בעלים גבוהים מאוד, כמעט ללא תלות בדישון של אותה שנה. לכן חשוב להקפיד על דיגום עוקב באותן חלקות ולאפיין מגמות בתוך החלקה בין השנים השונות. בשנים האחרונות הוספנו ב'דשן-גת' למגוון הדשנים המינרליים גם ביו-סטימולנטים, חומרים ממקור אורגני המשולבים בדשן ונותנים ערך מוסף לדישון הסטנדרטי. ממשפחה זו מומלץ מאוד לזנים המקדימים 'ביו-הומיגת', חומצה הומית המשולבת בדשן. במחקר שביצענו בגפן מאכל מקדימה נמצא כי יישום של 5 ליטר של ביו-הומיגת הביא להקדמת הבשלה ולהגדלת גרגר ואשכול (מובהק סטטיסטית).

לקבלת תכנית דישון מותאמת לצרכי המטע שלכם, פנו לאגרונום דשן גת באזורים.

בברכת שנה פורייה

יעקב הניג, אגרונום

yacovh@deshengat.co.il

054-4361147

מקורות

1. Fishman S, Erez A, Couvillon GA. The temperature dependence of dormancy breaking in plants: Computer simulation of processes studied under controlled temperatures. *J Theor Biol.* 1987;126(3):309-321. doi:10.1016/S0022-5193(87)80237-0
2. Ruiz D, Campoy JA, Egea J. Chilling and heat requirements of apricot cultivars for flowering. *Environ Exp Bot.* 2007;61(3):254-263. doi:10.1016/j.envexpbot.2007.06.008

